

Angelika Dąbrowska
PWSZ w Zamościu
pol12011dabrowska@gmail.com

VI debata naukowa „Integracja europejska: doświadczenia Polski, dylematy Ukrainy”

W dniach 7-9 listopada 2013 r. odbyła się w Ostrogu na Ukrainie VI debata naukowa pt. „Integracja europejska: doświadczenia Polski, dylematy Ukrainy”. Organizatorem spotkania był Wydział Zarządzania i Informacji Politycznej Uniwersytetu Narodowego „Akademia Ostrogska”, natomiast w debacie wzięli udział studenci kierunku *Politologia* Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica, członkowie Studenckiego Koła Stosunków Międzynarodowych oraz studenci Uniwersytetu Narodowego „Akademia Ostrogska” zrzeszeni w Kole Analizy Politycznej „Polis”. Moderatorami spotkania byli dr Witalij Lebediuk i dr Łukasz Potocki.

Uroczystego otwarcia polsko – ukraińskiego spotkania dokonał vice-rektor Uniwersytetu Narodowego „Akademia Ostrogska” prof. dr hab. Petro Kralyuk wraz z dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych PWSZ im. Szymona Szymonowica w Zamościu prof. dr hab. Henrykiem Chałupeczakiem. Spotkanie zostało zorganizowane w ramach zainaugurowanej w grudniu 2009 r. współpracy obu Uczelni, w postaci realizacji debat studenckich poświęconych aktualnym problemom i istotnym zagadnieniom z zakresu stosunków międzynarodowych. Poprzednie dysputy i wymiana zdań oraz poglądów dotyczyły m.in. transformacji systemowej w Europie Środkowo – Wschodniej ze szczególnym uwzględnieniem Polski i Ukrainy, nowych paradygmatów bezpieczeństwa na kontynencie europejskim, roli Federacji Rosyjskiej w stosunkach międzynarodowych, przemianom w świecie arabskim i ich wpływie na sytuację międzynarodową oraz problematyce opozycji politycznej w Polsce i na Ukrainie.

Głównym celem ostatniego spotkania było ukazanie perspektyw Ukrainy przed zbliżającym się szczytem Partnerstwa Wschodniego w Wilnie, zaplanowanym na koniec listopada 2013 r. i rozważania dotyczące dalszej drogi jaką powinna podążać Ukraina, a więc ukierunkowanie się na podpisanie umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską, bądź wybranie takiego rozwiązania, które jeszcze bardziej umocni związku tego państwa z Federacją Rosyjską. Aby w pełni przedstawić problematykę zjawiska debata podzielona została na trzy panele tematyczne. Pierwszy dotyczył roli

Federacji Rosyjskiej w dylematach Ukrainy i uwzględnił zarówno polski, jak i ukraiński punkt widzenia. Drugi to spojrzenie na Unię Europejską jako etap w rozwoju cywilizacji europejskiej. Ostatni, trzeci panel to rozważania na temat czy Ukraina zostanie pełnoprawnym członkiem Wspólnoty Europejskiej.

W pierwszej części spotkania studenci przedstawili swoje opinie na temat roli Rosji w teraźniejszej i przyszłej sytuacji Ukrainy. Zarówno strona ukraińska, jak i polska przygotowały prezentacje multimedialne, w których starano się przekazać problematykę zjawiska, m.in. z porównując korzyści, które może zaoferować Ukrainie UE z korzyściami ze strony Federacji Rosyjskiej. Zasadniczym celem studentów Koła Analiz Politycznych „Polis” było ukazanie jaki wpływ na Ukrainę ma Federacja Rosyjska. Studenci przede wszystkim skupili się na kontekście ekonomicznym. Z ich perspektywy członkostwo w UE musi dać im gwarancję niezależnienia się od Rosji. Zastanawiali się czy Unia Europejska w przypadku podpisania umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą będzie potrafiła zwrócić kapitał jaki Federacja Rosyjska inwestuje na Ukrainie. Reprezentanci PWSZ w Zamościu istotę zjawiska zobrazowali w sposób przedmiotowy skupiając się na kontekście ekonomicznym, prawnym, kulturowym i bezpieczeństwa powiązań Ukrainy z Federacją Rosyjską, ale również starali się w analogiczny sposób przedstawić związki Ukrainy ze światem zachodnim i Unią Europejską. Biorąc pod uwagę kryterium ekonomiczne studenci wskazali, że korzyści płynące z integracji z UE będą widoczne chociażby w postaci powiększającego się rynku zbytu dla ukraińskich towaru. Trudno wyrokować czy proponowane przez Federację Rosyjską utworzenie Unii Eurazjatyckiej przyniosłoby społeczeństwu czy przedsiębiorcom bardziej wymierne korzyści. Warto podkreślić, że w przypadku zbliżenia z UE, Ukraina będzie zobowiązana do stopniowej harmonizacji swojego prawa z prawem unijnym, co już obecnie wydaje się być nie małym problemem. W kontekście kulturowym społeczeństwo ukraińskie jest często tożsame z rosyjskim, a sama Ukraina jest zdaniem Rosjan położona w tzw. Rosyjskiej strefie wpływów. Stąd też, często pojawiające się określenia o obszarze proradzieckim, a w przypadku społeczeństwa o społeczeństwie „post-sowieckim”. Dużą uwagę zwrócono również na problematykę bezpieczeństwa. Stwierdzono m.in., że Federacja Rosyjska może zapewnić ogólne bezpieczeństwo w systemie poradzieckim, natomiast UE może zapewnić bezpieczeństwo granic zewnętrznych Ukrainy, możliwość uczestnictwa w atlantyckich systemach bezpieczeństwa, a przede wszystkim zwraca się w stronę bezpieczeństwa w wymiarze sektorowym, gdzie bardziej istotne jest bezpieczeństwo ekologiczne czy ekonomiczne. W trakcie pierwszego panelu dyskusyjnego studenci obu uczelni zadawali trudne pytania, mające na celu wyjaśnienie sytuacji w jakiej

obecnie znajduje się Ukraina, a także jaki scenariusz dla Ukrainy przewidywany jest podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie.

W drugiej części spotkania studenci skupili się na cywilizacji europejskiej, a dokładniej na problematyce miejsca, roli i znaczenia Unii Europejskiej w procesie tworzenia cywilizacji europejskiej. Tym razem jako pierwsi swoje spostrzeżenia przedstawili studenci z Zamościa. W swoich rozważaniach za zasadne przyjęli kwestie związane z umiejscowieniem Ukrainy w granicach Europy, biorąc pod uwagę kryteria: polityczne, geograficzne i kulturowe. Następnie ukazali ewolucję procesu cywilizacji europejskiej i wskazali w tym procesie miejsce UE. Szczególną uwagę poświęcono mottu UE - „zjednoczeni w różnorodności”. Studenci wskazali, że Europejczycy pomimo swojej różnorodności powinni wspólnie działać, aby zapewnić pokój i dobrobyt oraz chronić bogactwo kultur, tradycji i języków w Europie. Natomiast studenci zrzeszeni w Kole Analizy Politycznej „Polis” próbowali wyjaśnić kwestie czy Unia Europejska potrzebuje Ukrainy i czy Europa w ogóle rozważy możliwość włączenia Ukrainy w proces cywilizacji europejskiej. Podjęli również próbę zweryfikowania tezy, czy Polska wciąż ufa Unii Europejskiej. Kolejnym punktem było wskazanie kształtu Europy, w sytuacji gdy poszczególne państwa miałyby decydować obok kogo powinny się znajdować na mapie kontynentu. Ta symulacja wskazała, że kształt Europy zmieniłby się diametralnie, a Ukraina podzieliłaby się na dwie części, z jedną, która pozostałaby przy Federacji Rosyjskiej i z drugą, która całkowicie zostałaby odłączona od wpływu Rosji. Dopełnieniem rozważań w drugim panelu dyskusyjnym było przedstawienie prezentacji multimedialnych przez studentów obu uczelni.

Trzecia część spotkania to podsumowanie sytuacji jaka istniała na Ukrainie w przededniu organizowanego pod koniec listopada szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie. Najwięcej uwagi poświęcono problematyce podpisania bądź nie, przez Ukrainę umowy stowarzyszeniowej z UE. Z rozważań wynikało, że Ukraina tworzy pomost pomiędzy Unią Europejską a unią celną z Federacją Rosyjską i najlepszym rozwiązaniem byłoby ułożenie sobie korzystnych relacji z obydwoma grupami, co w praktyce staje się niemożliwe. Natomiast jak wskazali studenci z obu uczelni utrudnieniem, które znacząco wpływa na podpisanie umowy z UE jest postawa samego prezydenta Ukrainy Wiktora Janukowycza. Niewątpliwie Ukraina musi wykazać swoją chęć w dążeniu do prawdziwych zmian i zbliżyć swój kraj ku zachodniemu modelowi państwa.

Podsumowując, pomysł zorganizowania kolejnej debaty naukowej można uznać za doskonałą płaszczyznę wymiany myśli i poglądów. Padło wiele pytań zarówno od studentów z Ukrainy, których interesowało głównie jaki może być przewidywany

scenariusz ekonomiczny dla Ukrainy w momencie przystąpienia do Wspólnot Europejskich, czy przyszłość cywilizacji europejskiej skierowana jest na wschód oraz czy jest obawa, że Unia Europejska może stać się jednym państwem zatracając tożsamość państw członkowskich. Natomiast studenci z Polski zainteresowani byli problemem wewnętrznego podziału Ukrainy, jak duży ma to wpływ na podejmowane decyzje polityczne, a także jak studenci z Ukrainy wyobrażają sobie swoje państwo w funkcjonowaniu cywilizacji europejskiej, oraz czy każdy obywatel Ukrainy czuje się Europejczykiem.